

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Dissertatio moralis de religione hominis secundum legem
naturae**

**Wernher, Johann Balthasar von
Götz, Johann Heinrich**

Lipsiae, 1698

§. IV

urn:nbn:de:bsz:31-102660

esse existimamus. Afferuntur præterea viæ idem demonstrandi quàm plurimæ, quas passim legere apud Philosophos licet. vid. *Theoph. Raynaud. Theol. Natur. dist. 5. quæst. 1. artic. 6. Celeberr. Dn. Sturmii Oculus Θεωρητικὸς c. 4. Mornaum de Veritate Religion. Christi. c. 1. p. 10. Scheurlin. Theol. Natur. pag. 32. seqq. Corn. Martini Compend. Theol. p. 62. seq. Drejerum Disputat. 16. Philos. Prima, inter quas communissimæ sunt, Via ex pulchritudine hujus universi, ex gradibus & perfectionibus rerum, contingentia ac necessitatis, ab eo, quod est in homine, à creatura invisibili, à miraculis, à constanti & perpetuo omnium gentium consensu; quos modos prolixè & accuratè deductos. vid. apud suprâ citat. *Excellentiss. Dn. Schmidium Theol. Nat. P. 1. sect. 1. §. 6. in Not.**

§. IV.

Attingenda hic etiam breviter videtur via, quam insistit in demonstranda existentia DEI *Cartesius Medit. III.* & hunc in modum procedit; Primò præsupponendum, quod per se notum, nihil unquam contineri in effectu, quod non priùs in causa fuerit vel formaliter, vel virtualiter; id quod procedit non solum de entibus actualibus, sed & objectivis, sive quæ intellectui mediante conceptu aliquo objectivè repræsentantur; quamvis enim talis realitas objectiva debili valdè modo existat; non tamen est nihil, & hinc agnoscit & ipsum causam, in qua vel tale quid, quale à conceptu repræsentatur, formaliter existat, vel saltem facultas sit, quæ causa habilis ad talem effectum producendum est; quod utique satis evidens, & in expedito est. Jam ergo examinemus, unde realitas objectiva, quæ in conceptu de DEO occurrit, sit; Cùm DEum cogitat quis, etiam Atheus, repræsentat sibi substantiam summè potentem, infinitam, simplicissimam, immutabilem; Realitas ergo hæc objectiva cùm in me non sit, neque formaliter, neque eminenter; inde necessarium est, causam habeat à me diversam, in qua eadem existat, quæ erit DEus. Nec est, quòd excipias, realitatem objectivam nihil actuale esse, adeoque nec causam desiderare; Nam profectò, quamvis quod objectivè in intellectu est, non sit ens actuale, non tamen est nihil; & hinc ab aliqua causa descendit. Ais: Nullam talem realitatem objectivam in conceptu de DEO dati; cùm infiniti incapax

incapax humanus intellectus DEUM comprehendere non possit. Aliud autem est, comprehendere, aliud, clarè & distinctè rem percipere. Sanè enim cum cogitamus DEUM, velut in profundum mare intuemur, cujus quanvis nullos limites videamus, ejusdem tamen quod videmus, clarè & distinctè videmus. Neque hic Conceptus ex compositione perfectionum, quæ in creaturis deprehenduntur, existit; Nam sanè majorem in hac idea realitatem invenimus, quam in cujusvis alius creaturæ conceptu; & præcipuè inter perfectiones divinas occurrit nobis simplicitas summa, quæ uti omnem divisibilitatem excludit; ita nec compositionem admittit. Et in his sanè nihil absurdi video, utut multis secus videatur. In eo autem valdè errat *Cartesius*, quòd existimat, hanc ideam esse nobis innatam, ut esset tanquam nota artificis operi suo impressa. Actualis enim talis Conceptus qui ante usum rationis existere in homine possit; cum ipsum concipere rationis usum involvat? Res ergo huc potius redit; quòd DEUS nobis connasci fecerit potentiam proximam ad conceptum hunc de ipso, exerente se usu rationis, formandum, & inde ejus naturam quodammodo, & præcipuè existentiam cognoscendam. Igitur hætenus luculentis & invictis omnino argumentis ex solo naturæ Lumine petitis existentiam Numinis demonstravimus.

§. V.

Et hinc magnoperè miramur *Atheos*, qui hodiè magno numero in Gallia præcipuè, Belgio & Angliâ, imò, quod pejus dolendum, in ipso Ecclesia gremio consurgunt; fatui ardeliones, & nescio cujus sublimis Sapientiæ stultâ persuasione turgentis. Malignum generis humani Virus, quod ubi semel grassari cœpit, nihil integrum; inclinantur omnia, & certissimam perniciem publicæ salutis trahunt. Duplicis autem generis hi fatui; Nonnullos *Atheos* vocant *Præcticos*, qui scelestâ & Epicureâ vitâ suâ DEUM negant; qui nimirum ita vivunt, ac si nullus esset rerum humanarum summus arbiter, qui scelera mortalium vigili oculo observet, & qui suo in ea tempore gravi ultione animadversurus sit; sed in sordibus voluptatis, vitiorumque cœno, velut alto sopore oppressi hærent; præsentia intuentes, de futuro nihil, vel saltem non magnoperè solliciti.